

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди:

№ БД – 5111400 – 2.07

2017 йил “18” 08

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

2017 йил “24” 08

МУСТАҚИЛ ТАЪЛИМ КЎНИКМАЛАРИ

ФАН ДАСТУРИ

Билим соҳаси:	100000 – Гуманитар соҳа 200000 – Ижтимоий соҳа, иқтисод ва ҳуқуқ
Таълим соҳаси:	110000 – Педагогика 120000 – Гуманитар фанлар 220000 – Журналистика ва ахборот
Таълим йўналишлари:	5111400 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича) 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (роман- герман филологияси) 5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (роман-герман тиллари) 5220100 – Журналистика (халқаро журналистика)

Тошкент – 2017

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2017 йил “24” августдаги “603”-сонли буйруғининг 2-илоvasи билан фан дастури рўйхати тасдиқланган.

Фан дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича Ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгашининг 2017 йил “18” августдаги 4-сонли баённомаси билан маъқулланган.

Фан дастури Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университетида ишлаб чиқилди.

Тузувчилар:

- А.Носиров – Халқ таълими вазирлиги Умумтаълим муассасаларида ўқув-методик жараёнларни ривожлантириш бош бошқармаси бошлиғи ф.ф.д.
- С.Иргашева – ЎзДЖТУ, катта ўқитувчи.
- К.Алимова – ЎзДЖТУ, катта ўқитувчи.
- Я.Абдураимова – ЎзДЖТУ, катта ўқитувчи.
- Н.Эшонкулова – ЎзДЖТУ, ўқитувчи.

Бош маслаҳатчи:

- Род Болайто – Буюк Британия, Норвич тил ўқитиш институти

Такризчилар:

- И.Зокиров – Республика Таълим маркази директори
(*кадрлар истеъмолчиси*).
- И.Жўраева – ЎзМУ, Хорижий филология факультети декани, ф.ф.н., доцент.
- У.Азизов – ЎзДЖТУ қошидаги РИАИМ директори, ф.ф.н., доцент.

Фан дастури Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети Кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2017 йил “28” июндаги 5-сонли баённома).

I. Ўқув фанининг долзарблиги ва олий касбий таълимдаги ўрни

Ушбу фан талабаларни интерфаол усуллар воситасида мустақил таълим олишга йўналтиради. Ўқиш ва ўрганиш усуллари мустақил танлаш, таълим олишда рефлексиянинг аҳамияти, ўз-ўзини баҳолаш, билимларни такомиллаштириш учун мақсадларни тўғри белгилаш ва келгуси режаларни тузиш ва амалга ошириш каби масалаларни ёритиб беради.

“Мустақил таълим кўникмалари” фани ўқув режанинг “Математик ва табиий-илмий фанлар” блокига киритилган курс ҳисобланиб, 1 курснинг 1-семестрида ўқитилиши мақсадга мувофиқ. Мустақил таълим кўникмалари ўқув режадаги барча фанлар билан ўзаро боғлиқ. Ушбу фан доирасида эгалланган билимлар фанлар бўйича мустақил ўрганишга тавсия этилган мавзуларни ўзлаштиришда муҳим аҳамият касб этади. “Мустақил таълим кўникмалари” фани тегишли мавзуни қандай қилиб самарали ўрганиш мумкинлигини, унинг йўллари, услуб ва усуллари батафсил ўргатади.

II. Ўқув фанининг мақсади ва вазифаси

“Мустақил таълим кўникмалари” фанининг мақсади талабаларга олий таълим муассасасида таълим олишнинг ўзига хос жиҳатлари, ўз шахсий хусусиятларидан келиб чиқиб, ўқиш ва ўрганиш усуллари мустақил танлаш, таълим олишда рефлексиянинг аҳамияти, ўз-ўзини баҳолаш, билимларини такомиллаштириш учун мақсад ва келгуси режаларни туза олиш борасида керакли билимларни беришдан иборат.

Фаннинг вазифаси талабаларга олий таълимдаги ўқишлари жараёнида ўз вақтларини тўғри режалаштириш, стресс билан курашиш, мотивация, вазифаларни ўз вақтида бажариш ва имтиҳонларга тайёргарлик кўриш, самарали таълим олиш, шунингдек, келгуси касбий фаолияти билан боғлиқ малака ва кўникмаларини мунтазам такомиллаштириб бориш йўллари ўргатишдир.

Фан бўйича талабаларнинг билим, кўникма ва малакаларига қуйидаги талаблар қўйилади. **Талаба:**

- умумий ўрта ва ўрта махсус (мактаб, лицей, коллеж ва олий таълим тизимларида ўқув жараёни ва уларнинг фарқли жиҳатлари);
- ўқитувчига тобелик тамойилидан талаба мустақиллигига томон йўл;
- мустақил бўлишнинг (билимларни мустақил ўзлаштириш) аҳамияти ҳақида **тасаввурга эга бўлиши;**
- таълим олиш услублари ва мойилликлари;
- сенсор таълим услублари (визуал, аудио, кинестет, тактил);
- таълим услубларининг Хани ва Мамфорд таснифи (назариётчи, активист, рефлексор, прагматик);
- интроверт ва экстроверт;

- яхши билим олиш учун таълимнинг самарали услубларини **билиши ва улардан оқилона фойдаланиши;**
- ўзининг тил билиш даражасини умумэътироф этилган халқаро меъёрлар (CEFR) га мувофиқ баҳолаш;
- SMART мақсадлар;
- чет тилини ўрганишдан мақсадни тўғри белгилаш, рефлексия.
- Таълим муассасаси ва ундан ташқарида вақтдан унумли фойдаланиш.
- вазифаларни аниқлаш ва персонализация қилиш;
- кутубхоналардан унумли фойдаланиш;
- интернетдан мақсадли ва самарали фойдаланиш;
- плагиат (кўчирмакашлик) га йўл қўймаслик;
- имтиҳон ва тестга тайёргарлик кўриш;
- таълим кўникмаларини босқичма-босқич эгаллаб бориш **кўникмаларига эга бўлиши керак.**

III. Асосий қисм

Фанинг амалий машғулоти мазмуни

Мустақил таълим кўникмалари фани талабаларни олий таълим тизимида ўқиш жараёни ҳамда фанлараро боғлиқлик масалалари билан таништиради. Жумладан, ўқиш билан боғлиқ рефлексия, мустақил қарор қабул қилиш, ўзини англаш, билимларни мустаҳкамлаш, университет ҳаёти ва ўқиш жараёни, вақтни тўғри режалаштириш каби масалаларни ўз ичига олади.

1-Мавзу. Билимларни мустақил ўзлаштириш

Ўқитувчига тобелик тамойилидан талаба мустақиллигига трансформация, мустақил бўлиш (билимларни мустақил ўзлаштириш) нинг аҳамияти.

2-Мавзу. Таълим олиш усуллари ва услублари

Сенсор таълим услублари (визуал, аудио, кинестет, тактил), таълим услубларининг Хани ва Мамфорд таснифи (назариётчи, фаол иштирокчи, рефлектор, прагматик), интроверт ва экстрроверт, яхши билим олиш учун таълимнинг самарали услубларидан оқилона фойдаланиш, трансфербал кўникмалар.

3-Мавзу. Ўзини- ўзи баҳолаш

Ўзининг тил билиш даражасини умумэътироф этилган халқаро меъёрлар (CEFR) га мувофиқ баҳолаш. Баҳолаш турлари, Тил кўникмалари бўйича баҳолаш.

4-Мавзу. Мақсадларни тўғри қўйиш

SMART мақсадлар. Чет тилини ўрганишдан мақсадни тўғри белгилаш. Вазифаларни ўз вақтида ва сифатли бажариш.

5-Мавзу. Тақдимот

Тақдимот қилиш кўникмалари. Тақдимотларни тайёрлаш босқичлари. Тақдим этиш. Тақдим этишда самарадорлик. CREAM стратегияси.

6-Мавзу. Вазифалар устида ишлаш

Вазифаларни аниқлаш ва персонализация қилиш. Вазифалар ечимини топишнинг мақбул усулини танлаш. Топшириқ ва вазифаларни ўз муддатларида ҳамда сифатли бажариш. Плагиат (кўчирмакашлик) га йўл қўймаслик.

7-Мавзу. Лойиҳалар устида ишлаш

Лойиҳадан кўзланган мақсадларни аниқлаш. Лойиҳанинг вазифалари. Лойиҳа шакли. Ўз лойиҳасини ишлаб чиқиш.

8-Мавзу. Имтиҳон ва тестга тайёргарлик

Имтиҳон ва тест турлари. Имтиҳон ва тестларга мустақил тайёргарлик кўриш. Имтиҳон ва тестларга жамоа бўлиб тайёрланиш. Танқидий ва таҳлилий фикрлашга ўргатиш.

9-Мавзу. Манбалар билан ишлаш

АРМ ларда мавжуд тегишли манбалар билан ишлаш. Интернет материаллари, электрон манбалардан фойдаланиш ва уларни ўз фаолиятида самарали қўллаш усуллари.

10-Мавзу. Мустақил таълим орқали танқидий фикрлашни ривожлантириш

Танқидий фикрлаш. Танқидий фикрлашни ривожлантирувчи омиллар. Танқидий фикрлашни ривожлантиришга йўналтирилган топшириқлар.

IV. Амалий машғулотлар бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотлар замонавий мультимедиа воситалари билан жиҳозланган аудиторияда ўтказилиши лозим. Машғулотлар фаол ва интерфаол усуллар ёрдамида ўтилиши, мос равишда муносиб педагогик ва ахборот технологиялар қўлланилиши мақсадга мувофиқ.

V. Мустақил таълим ва мустақил ишлар

Мустақил таълим учун тавсия этиладиган мавзулар:

1. Сенсор таълим услублари (визуал, аудио, кинестет, тактил).
2. Таълим услубларининг Хани ва Мамфорд таснифи (назариётчи, фаол иштирокчи, рефлектор, прагматик).
3. Интроверт ва экстрроверт мавзуси бўйича блогларни ўқиш.
4. Яхши билим олиш учун таълимнинг самарали услубларидан оқилона фойдаланиш йўллари ўрганиш.

5. Ўзининг тил билиш даражасини умумэътироф этилган халқаро меъёрлар (CEFR) га мувофиқ баҳолаш.
6. СМАРТ мақсадларни ўзининг мақсадидан келиб чиққан ҳолда белгилаш.
7. Чет тилини ўрганишдан мақсадни тўғри белгилаш.
8. Таълим муассасаси ва ундан ташқарида вақтдан унумли фойдаланиш.
9. Стрессга қарши курашиш.
10. Вазифаларни аниқлаш ва персонализация қилиш.
11. Кутубхоналардан унумли фойдаланиш.
12. Интернетдан мақсадли ва самарали фойдаланиш.
13. Плагиат (кўчирмакашлик) га йўл қўймаслик.
14. Хотирани яхшилаш.
15. Топшириқлар ва тестга тайёргарлик кўриш.
16. Таълим кўникмаларини босқичма-босқич эгаллаб бориш.
17. Амалий вазифаларни бажариш.
18. Мустақил ўқиш.
19. Долзарб мавзулар муҳокамаси.
20. Матнлар /мақолалар/видео материалларни танқидий муҳокама қилиш.

VI. Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлар ҳамда ахборот манбалари

Асосий адабиётлар

Инглиз тили

1. Cottrell, S. (2013) The Study Skills Handbook. Hampshire: Palgrave
2. LA Guide (2009) Tashkent: British Council

Немис тили

1. Bimmel Peter., Kast Bernd., Neuner Gerhard. Deutschunterricht planen. Neu. Fernstudieneinheit 18. Langenscheidt Verlag. München. 2011.

Француз тили

1. Louis Porcher Les Auto-apprentissages Hachette FLE Франция. 2015

Испан тили

1. Mercedes Boixareu Vilaplana, Nicole Dulin Bondue Autoaprendizaje de Lenguas Extranjeras Uned. Universidad Nacional de Dducacion a Distancia España 2000.

Қўшимча адабиётлар

1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Тошкент, “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 29 б.
2. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 47 б.
3. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга кураамиз. “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 485 б.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида” ги ПФ-4947-сонли Фармони. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 6-сон, 70-модда
6. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил яқунлари ва 2017 йил истиқболларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи. // Халқ сўзи газетаси. 2017 йил 16 январь, №11.
7. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси – Т.: Ўзбекистон, 2014. – 46 б.

Инглиз тили

1. Cottrell, S. (2003) Skills for Success. Hampshire: Palgrave

Немис тили

1. Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen. Langenscheidt Verlag. Straßburg. 2001.
2. Sebastian Chudak. Lernerautonomie fördernde Inhalte in ausgewählten Lehrwerken DaF für Erwachsene. Peter Lang Verlag. Frankfurt am Main-Berlin-Wien.2007.

Француз тили

1. Flumian C., Labascoule J., Lause C., Royer C. Liria Ph., Olivier C., Capucho F., Deniyer M. Nouveau Rond-Point 2 (livre de l'élève+guide pédagogique+cahier d'activités) Editions Maison des Langues Франция. 2011

Испан тили

1. Autoaprendizaje de lenguas extranjeras. Uned. Universidad nacional de educacion a distancia España 2000.ISBN: 9788436239317
2. La carpeta de aprendizaje de alumnado universitario. M.Teresa Polen. España, Barcelona 2006
3. 50 actividadespara desarrollarla inteligencia emocionalPublicado por:HRD PressHuman Resource Development Press, Inc. España 2000 ISBN 84-8004- 478-0Impreso en España
4. Metodología de la investigación. M. Sanabria España 2008 ISBN 978-959-212-783-7
5. Manual de estrategias de enseñanza/aprendizaje. Doris María Parra Pineda. Servicio nacionalde aprendizajecentro Colombia 2003

Интернет сайтлари

Инглиз тили

1. www.plagravestudyskills.com
2. www.teachingenglish.org.uk
3. www.onestopenglish.com

Немис тили

1. <http://www.swr.de/international/deutsch-lernen-kostenlose-lernapps/-/id=233334/did=16398212/nid=233334/1oofmec/index.html>
2. <http://dia.aau.at/de/blog/selbststaendig-deutsch-lernen-mit-dem-trainingsprogramm-deutsch/>
3. https://www.lingoda.de/deutsch?utm_source=google&utm_medium=cpc_text&utm_campaign=%5BDE-DE%5Bgerman%5D&utm_term=deutsche%20lernen&gclid=CPD-pJynrtQCFRGQGAodOKsKvA
4. <http://www.afh.uzh.ch/instrumente/dossiers>
5. <http://www.neue-lernkultur.de/keynotes.php?nr=42#leitfaden>

Француз тили

1. <http://www.educnet.education.fr/>
2. www.france5.fr/20livres
3. <http://www.lepointdufle.net/>
4. <http://enseigner.tv5monde.com/>
5. <http://lewebpedagogique.com/ressources-fle/>
6. http://www.cafepedagogique.net/lesdossiers/Pages/2009/indis_09_Francais.aspx
7. <http://www.agence-usages-tice.education.fr/>

Испан тили

1. <http://evaluaciondelosaprendizajes1.blogspot.com/2007/08/la-evaluacin-del-aprendizaje.html>
2. <https://joseluismartosfdez.wordpress.com/2008/01/19/autoevaluacion/>
3. <https://es.wikipedia.org/wiki/Autoaprendizaje>